

NATIONAL RGB

Video Jockey -installaation toteutus ja taltiointi

Tampereen ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelman tutkintotyö

Kuva

Syksy 2006

Järvinen Jarkko

OPINNÄYTETIIVISTELMÄ

Osasto Taide ja Viestintä	Erikoistumisala Kuva
Tekijä Järvinen Jarkko	
Työn nimi National RGB – Video Jockey installaation toteutus ja taltiointi	
Lopputyön laji Kirjallinen/Mediateko	
Työn valmistumisaika 23.05.2006	Sivumäärä 30
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytteeni koostuu mediateosta ja kirjallisesta osasta. Mediateko on Video Jockey – installaation toteutus ja taltiointi. Kirjallisessa osassa käyn läpi installaation toteuttamisen, käsittelen VJ-kulttuuria ja pohdin Video Jockeyn luomia installaatioita taiteen muotona. Kirjalliseen osaan sisältyy myös lyhyt historiakatsaus.</p> <p>Lähdemateriaali on pääasiassa verkkopohjaista ja teksti sisältää myös National RGB – kollektiivin jäsenten henkilökohtaisia tiedonantoja.</p> <p>VJ-installation toteutus ja taltiointi tapahtui 12.3.2006 Tampereen lyhytelokuvajuhlien yhteydessä. Noin kuusi tuntia kestänyt improvisoiden toteutetussa visualisoinnissa käytettiin ennalta valmistelemaa materiaalia. Installaatio sai hyvää palautetta yleisöltä ja järjestäjiltä. Mielestäni installaatiossa saavutettiin asetetut tavoitteet: luoda tilaan toisenlainen omintakeinen tunnelma, syventää yleisön musiikillista kokemusta ja tehdä itsemme näköinen tinkimätön VJ-installatio.</p> <p>Toteutuksen ja pohdinnan kautta tulin siihen johtotulokseen, että Video Jockeyn luomat visuaalit ovat omintakeinen taiteenmuoto, jossa yhdistyy elementtejä monesta eri taiteenlajista eikä sitä voi yksiselitteisesti määritellä. Installaation ja yleisön välinen suhde ei myöskään ole yksiselitteinen, mutta aina olemassa.</p> <p>Työn kirjoittaminen on innostanut minua jatkamaan ja kehittämään ilmaisuni kyseessäolevalla taiteensaralla.</p>	
Aineisto Kirjallisuus, verkkomateriaali, artikkelit, henkilökohtaiset tiedonannot.	
Asiasanat National RGB, VJ, Video Jockey, Live Visuaali, Projisointi	
Säilytyspaikka TAMK / Taide ja viestintä	
Muita tietoja Mediateon musiikki on tekijänoikeuslain suojaamaa.	

THESIS	SUMMARY
Department Media Programme	Area of specialisation TV/Video studies
Author Järvinen Jarkko	
Title National RGB – Producing a Video Jockey installation and capturing it on tape	
Sort of Final Thesis (Written / Project / Portfolio) Written/Project	
Date 23.05.2006	Number of pages 30
<p>Summary:</p> <p>My thesis is a combined project and a written part. The project is producing and capturing of a Video Jockey installation. In the written part I go through the project, handle the VJ culture and analyse Video Jockey installations as a form of art. There is also a short history of Video Jockey culture included in the written part.</p> <p>My source materials are mostly web based. Thesis contains also personal notes from the members of National RGB.</p> <p>The Installation and its capturing on tape took place at the Tampere Short Film Festival, on the 12th of March in 2006. The installation lasted approximately for six hours and was improvised on site from unprepared material. The event received positive feedback from both the audience and the organizers. In my opinion the goals set to the installation were met: To create an original and different atmosphere to the space, deepen the audiences experience of music and to create an original VJ installation that looks like us.</p> <p>By analysing the event I came to a conclusion that the visuals created by a VJ are an original form of art in which parts from many different forms of art are combined. Live visuals cannot be put into any single genre. The relation between the art and the audience is also complicated and has many degrees, but it always exists.</p> <p>Writing this thesis has inspired me to further develop my expression in this form of art.</p>	
Material (e.g. audio / video tape, photographs, slides, paintings, statues...) Literature, Internet material, essays, personal comments	
Key words National RGB, Video Jockey, VJ, Live Visuals, Screening	
Filing Tampere Polytechnic, Art and Media	
Other information The music associated with the project is copyrighted.	

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto.....	2
2. National RGB.....	4
2.1 Esittely	4
2.2 Ilmaisullinen tyyli	5
2.3 Ulos genrerajoista	6
2.4 National RGB tulevaisuudessa.....	7
3. Tampereen elokuvajuhlien päätösjuhlat (12.3.2006).....	9
3.1 Suunnitteluvaihe.....	9
3.2 Materiaalin ja laitteiston hankinta	10
3.3 Installaation valmistelu	12
3.4 Lopputuloksen pohdinta	13
4. Historia	16
4.1 VJ-kulttuurin lyhyt historia	16
4.1.1 <i>VJ-klubikulttuuri</i>	16
4.1.2 <i>VJ-kulttuuri rock-genressä</i>	18
4.2 VJ-kulttuurin lyhyempi historia Suomessa.....	19
5. Video Jockey installaation suhde taiteeseen	23
5.1 Video Jockey vs. installaatiotaide.....	23
5.2 Video Jockey vs. performanssitaide.....	24
5.3 Video Jockey vs. kollaasitaide.....	25
5.4 Video Jockey vs. Pop-taide	26
5.5 Video Jockey vs. videotaide	27
6. Päätelmiä	29
Lähteet:	31
Kirjalliset Lähteet:	31
Verkkolähteet:.....	31
Suulliset tiedonannot:	32
Liitteet:	32

1. Johdanto

"VJ or veejay (from Video Jockey, by analogy with disc jockey or DJ or "deejay") is a term coined in the early 1980s to describe the fresh faced youth who introduced the music videos on MTV and MuchMusic."

"... the word VJ is also used to represent video performance artists who create live visuals on all kinds of music."

(Wikipedia, VJ)

National RGB on Tamperelainen Video Jockey -kollektiivi, joka luo installaationsa improvisoiden valmiista raakamateriaalista. Opinnäytetyöni on National RGB:n Video Jockey -installaation toteutus ja improvisoidun materiaalin taltiointi Tampereen Elokuvajuhlien päätösjuhlissa 12.3.2006.

Lopputyöni kirjallisessa osassa käyn läpi projektin eri vaiheet ennakkosuunnittelusta lähtien. Esittelen tekniset ratkaisut, joihin päädyimme. Esittelemäni tekniset ratkaisut ovat National RGB:n ilmaisulle tyypillisiä.

Perehdyn Video Jockey -kulttuuriin ja sen lyhyeen historiaan kirjallisten ja internetlähteiden kautta. Video Jockey installaatiot eivät sovi mihinkään valmiiseen taiteen genreen, vaan ovat yhdistelmä monien taiteen alueiden erilaisista piirteistä. Vertaan National RGB:n VJ-installatioita muutamiin yleisiin taiteen genreihin.

Taltioin tyypillisen National RGB -installaation, jossa kiteytyy kollektiivin visuaalinen ilme ja improvisaatioon perustuva ilmaisu. Kyseinen VJ-kollektiivi ansaitsee huomiota ilmaisullisen poikkeavuutensa vuoksi ja myös pyrkimyksestään rikkoa nuoren taiteen ympärille kasvaneita generarajoja.

Aiheena VJ-kulttuuri on mielenkiintoinen ja vähän tutkittu. Kirjallisia lähteitä on niukasti. Kaikki kevyetkin tutkimukset aiheesta ovat Suomessa pioneerityötä.

Samalla tämä projekti antoi minulle mahdollisuuden oppia omasta ilmaisustani ja edelleen kehittää koko National RGB:n ilmaisua. Intensiivisen aiheeseen paneutumisen aikana olen muiden National RGB:n jäsenten kanssa kehittänyt uusia ohjelmasovelluksia, jotka monipuolistavat tietokoneistunutta VJ-skeneää Suomessa ”orgaanisempaan” suuntaan.

2. National RGB

2.1 Esittely

National RGB:n Video Jockeyt:

Jarkko Järvinen

Mikko Järvinen

Ville Lempiäinen

Juha Siirtola

"National RGB on improvisoiva ja ilmaisuvoimainen visuaalinen ryhmä. Sen jäsenet luovat keskinäisellä ja toistensa ilmaisusta ideoita saavalla ohjaamattomalla oivaltamisella liikkuvia kuvakollaaseja ulkopuolisen musiikkilähteen päälle. Tyypillistä on, että teema kehittyy installaation mittaen. Jokainen jäsen tuo kuvavirtaan oman rytmin, tyylin tai kuvan joka täydentää kokonaisuutta." (Juha Siirtola 16.3.2006, henkilökohtainen tiedonanto.)

National RGB on Tamperelainen Video Jockey -kollektiivi, joka pyrkii edistämään Video Jockey -kulttuuria Suomessa tekemällä genre-rajoja rikkovia installaatioita. Kollektiivin VJ:t yhdistelevät modernia ja vanhaa teknologiaa ja

luovat täten omintakeista kuvavirtaa toistetun tai esitetyn musiikin "päälle", joka on usein genreltään muuta kuin elektronista musiikkia. Ryhmä on tehnyt installaatioita mm. elävän rock-musiikin yhteydessä (Scoop Rock 2004/2005) ja perinteisemmissä klubiolosuhteissa. National RGB:n perusajatus on viedä Video Jockey -kulttuuri Suomessa elektronisen musiikin tuolle puolelle ja kehittää ilmaisullisesti näytettävää ja omintakeista materiaalia.

Toistaiseksi National RGB:n kaikki showt ovat olleet ilmaisunsa suhteen ennalta suunnittelelmattomia ja täysin inspiraation ja assosiaation tulosta. National RGB ei ole käyttänyt valmiiksi editoituja osia installaatioissaan, vaan kaikki tapahtuu reaaliaikaisesti musiikin innoittamana. Käytetty raakamateriaali on pääsääntöisesti ulkopuolisen tahon tuottamaa.

2.2 Ilmaisullinen tyyli

National RGB:n ilmaisuun vaikuttaa suuresti Video Jockey:en koulutustausta. Ryhmässä on ammattiaan harjoittavia tai alan koulutuksen saaneita henkilöitä visuaalisen suunnittelun, elokuvataiteen ja mediatuotannon aloilta. Omalaatuinen tyyli syntyy eriaisten mediaelementtien yhdistelemisestä ja manipuloinnista. Videon, grafiikan, animaation ja erilaisten tehosteiden käyttö ja improvisaatio ovat National RGB:n installaatioiden avainelementtejä. Myös mieltymys 80- ja 90-luvun videotekniikkaan on konkreettisesti läsnä.

"Uutta ja vanhaa yhdistelemällä voi tuoda tuoretta ja vähän rosoisempaa ilmettä tietokoneistuneeseen VJ-skeneeseen. Yleensäkin teemme enemmän rokkikeikkoja, oli sitten kyseessä elävä musiikki tai DJ. Varsinkin Suomessa VJ:t ovat keskittyneet lähinnä konemusiikkiin. Tampere on kuitenkin vahvasti rock-kaupunki, ja me yritämme purkautua ulos genererajoista visuaalisin keinoin." (Mikko Järvinen 15.3.2006, henkilökohtainen tiedonanto.)

2.3 Ulos genrerajoista

Live-visualisointia on käytetty alunperin disko- ja house-musiikin yhteydessä tai erottamattomana osana sitä. National RGB on ilmaisullisesti ja tietojen valintojen kautta suuntautunut myös kohti rock- ja pop-genreä.

Video Jockeyt eivät ole rock-maailmassa uusi ilmentys. Monella maailmanluokan orkesterilla on kiertueillaan mukana valtava videoprojisoitikalusto. Suurten orkesterien "screenit" ovat hyvin ennalta suunniteltuja ja valmistettuja speaktaakkelin osia. Ne toistavat keikka toisensa jälkeen samaa materiaalia. National RGB:n improvisoiva ilmaisutekniikka on tähän nähden peruslähtökohdiltaan erilaista.

Suomessa orkestereilla on esiintymisten yhteydessä vain hyvin harvoin visuaalista projisointia. 28.9.2005 Scoop Rock -tapahtumassa Mikkelissä National RGB pääsi ensimmäisen kerran tekemään projisointia Suomen mittakaavassa isoille orkestereille (Apulanta, Viikate). Palaute tapahtumajärjestäjän puolelta oli yllättyneen positiivista ja kannustavaa, eli National RGB nähdään myös 2006 Scoop Rockissa.

Edellä mainitun kaltaisessa live-musiikki-installaatiossa VJ:n huomio ei kiinnity enää pelkästään äänen ja kuvan suhteeseen, vaan myös valoilmiasun seuraamiseen ja pyrkimykseen valojen ja projisoinnin värimaailmojen sointuvuuteen – tai ristiriitaan. Tämä kolmas elementti tuo haastetta VJ:n työhön, mutta toimii myös inspiraation lähteenä antaen uusia ideoita ja oivalluksia eri mediaelementtien käytöstä suhteessa musiikkiin ja lavan valaisuun.

Kuva 1. Viikate ja National RGB:n projisointia Scoop Rockissa 2005. (Valokuva: Juha Siirtola).

"Apulannan uuden levyn kannessa oli hyönteisteema. Kaivoin kovalevyllä kaikkea niveljalkaiselta näyttävää grafiikkaa laitettavaksi muun videomateriaalin päälle ja keyasin sen videomikserillä lavan valotilannetta vastaavaksi." (Ville Lempiäinen 28.3.2005, henkilökohtainen tiedonanto.)

2.4 National RGB tulevaisuudessa

National RGB:n lähitulevaisuuden tavoitteet ovat maltilliset ja selkeät. Kollektiivin on tarkoitus hankkia oma pysyvä kalusto, jolloin outo tekniikka ei ole ilmaisun rajoitteena. Itse suunniteltu ja kytkennöiltään tuttu, leikkimielisesti nimetty "National RGB Core Unit" tulee koostumaan 1980-, 1990- ja 2000-luvun tekniikasta.

National RGB:n VJ:t haluavat lisää esiintymiskokemusta ja ryhmä hakee tällä hetkellä aktiivisesti uusia keikkoja erilaisista tapahtumista ja klubeilta. Markkinointia varten ja tunnettuutta edistämään on myös (kirjoitushetkellä) rakenteilla verkkosivut¹, joiden pääasiallinen tarkoitus on esitellä kollektiivi, tarjota yhteydenottokanava ja esitellä National RGB:n "show reel".

Ilmaisullinen kehitys on kiinni myös teknisestä kehityksestä. Suunnitelmissa on toteuttaa uusia tietokonepohjaisia sovelluksia, jotka monipuolistavat ja uudistavat kollektiivin ilmaisua.

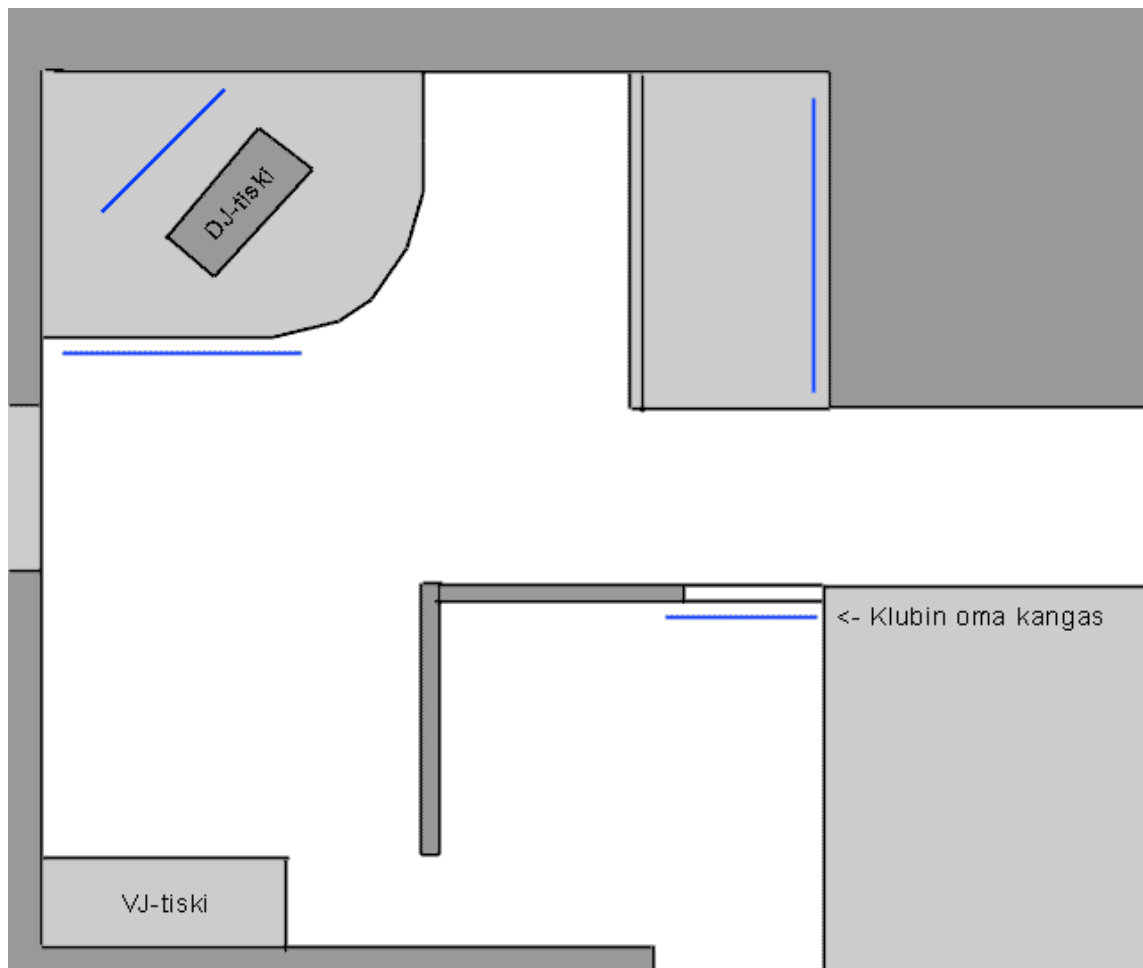
¹ www.nationalrgb.net

3. Tampereen elokuvajuhlien päätösjuhlat (12.3.2006)

3.1 Suunnitteluvaihe

Vuoden 2005 marraskuussa olin alustavasti yhteydessä Tampereen elokuvajuhlien festivaalituottaja Toni Mikkolaan ja keskustelimme mahdollisuudesta järjestää festivaalien yhteyteen Cinematofakers ry:n toteuttama vaihtoehtelokuvailta, näytöstilaisuus, tai VJ-klubi-ilta. Asia jäi hautumaan molemmin puolin, eikä tila-/aikaratkaisua omalle illalle lopulta löytynyt. Aloite VJ-esiintymisen liittämistä Filkkareiden päätösbileiden yhteyteen tuli Toni Mikkolan suunnalta, ja joulukuussa kokoonnuimme keskustelemaan illan ohjelmasta. Varsinaista teemaa iltamalle ei ollut, joten National RGB sai vapaat kädet ilmaisunsa suhteen. Edes Tiskijukkaa ei ollut vielä valittu. Tiedossa oli kuitenkin noin 6 tuntia projisointia kultivoituneelle elokuvafestivaalikansalle, ja suurilta osin myös festivaalien järjestäjät ja työntekijät olisivat paikalla. Hahmottaaksemme tulevaa musiikkitarjontaa edes hieman pyysimme DJ Loreanin (Mikko Kutvonen) yhdeksi illan DJ- tähdeksi. Saimme idealle myös Toni Mikkolan siunauksen.

Kokoonnuimme yhdessä Tullikamarin Klubille pohtimaan illan tarjoamia mahdollisuuksia ja samalla tutkimme sopivia kankaanripustuspaikkoja. Tilana Klubi vaikutti hieman hankalalta, koska se on jaettu kolmeen yleisöosaan ja esiintymislavaan. Uskoimme kuitenkin voivamme vaikuttaa tilan kokonaistunnelmaan. Emme saaneet täyttä varmuutta paikalla olevien videotykkien määrästä, joten kaikki suunnitelmamme olivat lähinnä teoreettisia pohdintoja tilan mahdollisuuksista. Suuntaviivat oli kuitenkin asetettu, oli tykkien määrä sitten kaksi tai kuusi.

Kuva 2. Screenit Klubilla. Pohjapiirros on suuntaa antava.

3.2 Materiaalin ja laitteiston hankinta

National RGB ei ollut koskaan aiemmin toteuttanut ajallisesti näin mittavaa installaatiota, joten materiaalin keräys piti aloittaa välittömästi. Suuri apu oli www.archive.org -videoleikepankista, josta saimme kokonaan tai osittain tekijänoikeusvapaata videomateriaalia mitä moninaisemmista aiheista. Sen sijaan BBC:n suureen ääneen avaamat arkistomateriaaliholvit², kuten saimme huomata, olivat avoimet vain brittiläisille henkilöille. Tämä oli valitettavaa, sillä kyseinen BBC:n projekti on suunnattu nimenomaan VJ:lle. Arkistosta löytyy mm. maisemia, luontodokumentin osia, taivaita, timelapse-kuvia ja historiallista kuvamateriaalia.

Tekijänoikeusasiantuntijamme Juha Siirtola varmisti, ettei muukaan materiaalimme loukkaisi tekijänoikeuksia, jollei teknisen vian tai inhimillisen virheen johdosta materiaali pääsisi raakana suoraan kankaalle. Omaa materiaalia oli käytössä jälleen kerran niukalti, sillä edellisillä keikoilla käytetyt itse valmistetut leikkeet ja animaatiot olivat sellaisessa tiedostomuodossa, ettei käyttöönottamamme VJ-ohjelmisto niitä tunnista. Päätimme pärjätä ilman.

Kuva 3. Piuhatilanne ei aina vastaa tarvetta (Valokuva: Jarkko Järvinen).

Helmikuun puolella aloimme haalia kasaan tarvittavaa laitteistoa. Kannettavia tietokoneita ja DVD-soittimia löytyi jokaiselta kotoa, ja Tampereen ammattikorkeakoulun taiteen ja viestinnän osastolta oli mahdollisuus lainata Panasonicin WJ-MX 50 videomikseri. Toiminnaltaan aina yhtä arvaamaton johto-/liitinosasto tuli myös suurelta osin ko. oppilaitoksen holveista ja omista AV-piuhalaatikoistamme. Emme olleet aiemmin käyttäneet samanlaista videomikseriä, joten yllätyksiä olisi varmasti luvassa. Ensimmäinen oli videomikserivaraukseni muuttuminen "Filkkari TV"-lähetysten vuoksi. Saisin

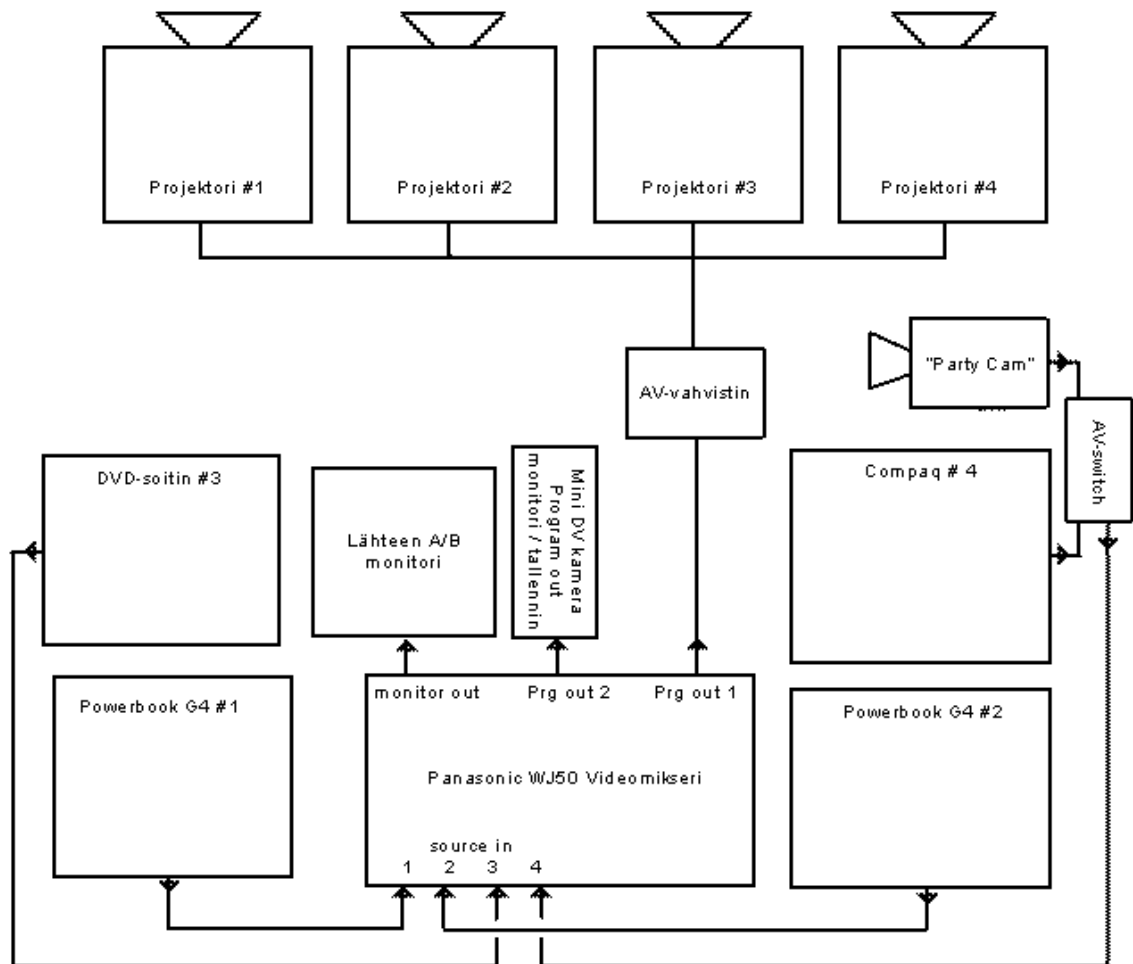
² http://news.bbc.co.uk/1/hi/entertainment/tv_and_radio/4225914.stm

mikserin lainaksi kaksi päivää sovittua myöhemmin ja käytännön kokeilut voisimme suorittaa vasta tapahtumapaikalla. Hieman huumoria ja paljon mainostettua pelimannihenkeä mukaan ja siitäkin selvittäisiin kunnialla.

3.3 Installaation valmistelu

Saavuimme Tampereen Tullikamarin Klubille varhain iltapäivällä asentamaan videoprojektoreita ja kankaita. Onneksemme edellisenä iltana oli Klubilla ollut myös projisointia, joten kankaat (4 kpl) olivat mielestämme hyvissä paikoissa ja videotykit myös. Ainoastaan kangasmateriaalien eroavaisuudet olivat hieman harmillinen asia, mutta säätämällä jokaista videotykkiä hieman eri lailla saimme yhtä lukuunottamatta kankaat suunnilleen saman näköisiksi. Yksi tykeistä oli niin pahoin tupakansavun pinttämä, etteivät värisäädöt riittäneet poistamaan tunkkaista vihreyttä kuvasta.

Noin kello 16 saimme videomikseristä signaalin kahteen tykkiin asti kohtuullisen pienellä vaivalla. Osa mikserin liukusäätimistä oli kouluolosuhteissa jäänyt matkan varrelle ja jotkut valintapainikkeet jumiintuivat välillä pohjaan. Muutoin mikseri toimi loistavasti, eikä ulostulossa näyttänyt olevan suuria ongelmia. Ainoastaan BNC-adapterivarastomme näytti loppuvan kesken, kunnes siirsimme ulosmenevän kuvan monitoroinnin suoraan mini-dv-kameraan, jota samalla käytimme koko installaation tallentimena. Pieni menetys mukavuudessa, mutta saimme tällä tavoin kahden sisääntulevan signaalin esikatselun mikserin kautta televisioon. Saimme piuhat vedettyä myös loppuihin videotykkeihin. Tässä kohtaa törmäsimme ensimmäiseen tekniseen ongelmaan. Kuvasignaalin oli liian heikko jaettavaksi niin monelle tykille. Tiloista löytyi kuitenkin AV-vahvistin ja orastava hätä poistui liittämällä tämä laite mikserin ja lähtevän signaalin jaon väliin.

Kuva 4. Klubin VJ-installaation kytkentäkaavio

Kello 17.30 olimme teknisessä valmiudessa ja aioimme tutustua laitteistoon käytännössä. Kello 20.00 alkavaksi kaavailtu tilaisuus tosin alkoi yllättäen jo kello 18.00 henkilökunnan juottamisella ja syöttämisellä. Käytännön harjoituksemme jäivät täten kyseisellä kalustolla haaveeksi. Laitoimme tapahtumapaikalla rakentamamme National RGB:n mainosleikkeen pyörimään kaikille tykeille ja osallistuimme ruokailuun.

3.4 Lopputuloksen pohdinta

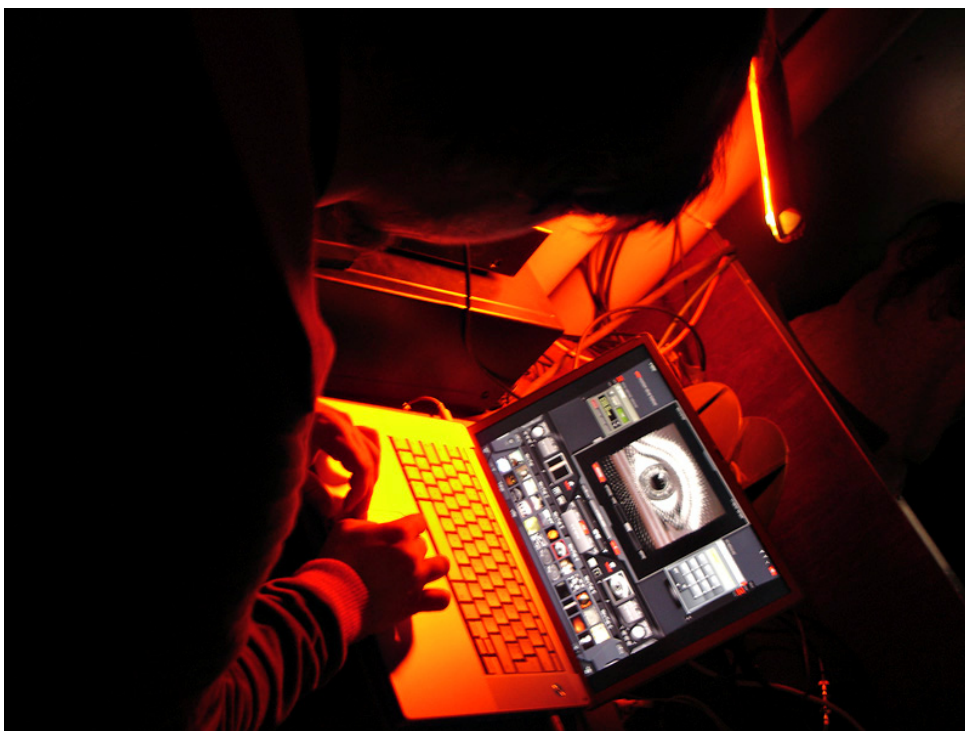
Tampereen elokuvajuhlien päätösjuhliin, tai ”loppubileisiin”, osallistui arviolta noin 200 henkeä. Festivaalijärjestäjän mukaan tapahtuma oli onnistunut ja yleisömäärä yllätti positiivisesti. Paikalla oli neljä eri DJ:tä:

Loreal (FIN)
Boris (CRG)
Trog vs Gaunt (POR)
XKN (BRA)

Illan musiikkityylit vaihtelivat retro-rock-meiningeistä brasilialaiseen club-musiikkiin sekä Balkanin alueen eri genreihin.

National RGB projisoi lähes tauotta noin kuusi tuntia reaaliajassa miksaamalla ennaltavalmisteleematonta materiaalia. Tästä taltioitiin ääniraidan kanssa 4x60 minuuttia mini-DV- nauhoille. Lisäksi tunnelmia taltioitiin valokuvan keinoin. Valitettavasti osa valokuvamateriaalista hävisi tapaturmaisesti bitti-avaruuteen miltei heti tapahtuman jälkeen.

Tapahtuman ensimmäinen tunti meni laitteiston haltuunotossa, mutta kun kaikki neljä VJ:tä olivat saaneet hiukan kokeilla ja hypistellä laitteita, alkoivat assosiaatio ja oivallukset kehittyä normaalille tasolle. Kaksi miestä oli tauolla ja kaksi töissä. Vaihdot tapahtuivat noin tunnin välein.

Kuva 5. Juha Siirtola tekee videomiksausta (Valokuva: Tomi Nuotsalo).

Mielestäni National RGB saavutti itselleen asettamansa tavoitteet: luoda tilaan toisenlainen omintakeinen tunnelma, syventää yleisön musiikillista kokemusta ja tehdä itsensä näköinen tinkimätön VJ-installaatio. Teknisesti esitys oli tasokas, joskin kuuteen tuntiin mahtui myös epäonnistuneita kokeiluja, väsymystä ja inhimillisiä virheitä. Näitä voi karsia vain harjoittelulla ja kokemuksella. Materiaalia oli käytössä aivan liian vähän, vaikka kuvittelimme sen riittävän ja panostimme sen hankintaan huomattavasti. Paikkasimme materiaalin kierrätyksestä johtuvaa toistoa kokeiluilla ja efektoinnilla. Seuraavaa kertaa varten tässä on parantamisen varaa.

Paikan päällä saamani palautteen pohjalta uskallan sanoa, että yleisö oli positiivisesti yllättynyt projisointien taiteellisesta tasosta. Paikalla oli myös sattumalta suomalaisia, eri VJ-kollektiivien jäseniä, joilta saamani henkilökohtainen ja ryhmäkohtainen palaute oli pelkästään positiivista.

Kuva 6. VJ:T tiskin takana (Valokuva: Tomi Nuotsalo).

4. Historia

Lähteinä käytetty mm. Annet Dekkerin³ www.pixelache.ac:lle kirjoittamaa VJ-kulttuuria ja historiaa käsittelevää tekstiä, Momus –nimimerkillä kirjoitettua artikkelia Adoben Think Tank sivustolla, Petri Lievosen ja VJ-Hahmon (Petri Ruikan) välistä kirjeenvaihtoa ja Petri Ruikan kirjoittamaa artikkelia Helsingin VJ-skenestä.

4.1 VJ-kulttuurin lyhyt historia

MTV otti 80-luvun puolivälissä yleiseen käyttöön termin VJ. Sillä tarkoitettiin juontajia, jotka esittelivät kanavalla musiikkivideoita. Kuitenkin jo muutama vuosi aikaisemmin Peppermint Lounge -nimisen suosituksen newyorkilaisen tanssiklubin visuaalisilla elementeillä kokeilevat esiintyjät käyttivät itsestään nimitystä VJ erottuakseen samaan aikaan New Yorkin kulttuuriskenessä vahvasti esillä olevista videotaiteilijoista.

Kaksinaisen historiansa vuoksi ja ilmaisumuodon monitahoisuuden vuoksi ”VJ” on yhä nykyäänkin kiistelty termi. Useat VJ:t haluavat itseään kutsuttavan mm. nimillä Visual Performer, Visual Mix Artist tai jollain muulla kuvaavalla nimellä termin VJ sijaan.

4.1.1 VJ-klubikulttuuri

VJ-klubikulttuuri on syntynyt disko- ja myöhemmin elektronisen musiikin genren yhtenä ilmiönä. Diskoteekit olivat ensimmäisiä tilaustyönä valmistettuja viihtymisympäristöjä, joihin ei tultu vain tanssin tai musiikin vuoksi, vaan kokonaisvaltaisen elämyksen vuoksi. Näissä klubeissa DJ:t aloittivat kokeilunsa

³ Annet Dekker (NL,1970) toimii mm. kuraattorina Amsterdamissa, Montevideon mediataideinstituutissa.

visuaalisilla elementeillä, kuten valoilla ja peileillä. He hallitsivat tilan tunnelmaa muillakin kuin musiikillisilla valinnoillaan.

1977 saapuivat syntetisaattorit ja elektroninen musiikki. 1981 MTV aloitti musiikkivideoiden non-stop-lähetyksen. Tämän uuden markkinointikanavan myötä syntyi myös uusi kuvakerronnallinen kieli, musiikkivideon kieli. Puuttumatta ilmiön hyviin tai huonoihin vaikutuksiin MTV:n päätös loi vahvemman siteen visuaalisten elementtien ja musiikin välille.

Musiikkivideoiden visuaalinen perintö on yksi suurimmista nykyisen VJ-kulttuurin syntyyn vaikuttaneista tekijöistä.

Vaikka visuaalisia elementtejä oli klubeissa nähty jo aiemmin, vasta house-kulttuuri loi kuvan ja musiikin välille yhdyssiteen, joka teki niistä toisistaan erottamattomia elementtejä. Niin house-musiikki kuin VJ-ilmaisukin kehittyivät tekniikan myötä ja ovat siten lähtökohdiltaan ja historialtaan saman sukuisia ilmiöitä. Ns. reivaajien ensimmäinen sukupolvi koki house-kulttuurin ikäänkuin suurena yhteisenä salaisuutena. "Kotireivit" paisuivat mittaviksi laittomiksi bileiksi, joissa VJ oli enemmänkin yksi monista elementeistä, jotka tekivät tunnelmasta voimakkaan ja yhteisen kokemuksen.

80-luvun lopun ja 90-luvun alun house-kulttuurilla on yhtymäkohtia 60-lukuisiin ajatuksiin. Berliinin muurin murtuminen ja Taivaallisen Rauhan Aukion opiskelijamielenosoitus laukaisivat liikkeelle ilmiöitä, kuten: Love Parade⁴, Mayday ja Techno. Techno-musiikki levisi nopeasti ja muutti "rakkauden sanomallaan" myös aiemmin poliittisesti ja sosiaalisesti suuntautunutta VJ-ilmaisua pinnallisempaan suuntaan.

90-luvun puolivälissä kaupallisuus sai yllötteen koko genrestä ja uuden, kaupallisen house-kulttuurin kasvattamat VJ:t eivät olleet poliittisesti tai sosiaalisesti aktiivisia, vaan pyrkivät luomaan kauniita kuvia ja positiivisia miellelyhtymiä. Kysymys oli tunteesta, ystävydestä ja hauskanpidosta, eikä syvällisestä ajatuksesta. Yleisö halusi enemmän väriä, enemmän valoja,

⁴ <http://www.berlin-life.com/berlin/love-parade>

enemmän live akteja ja enemmän huumeita – eskapismia puhtaimmillaan.

90-luvun jälkimmäisellä puoliskolla VJ-ilmaisu oli yhtä monenkirjavaa, kuin elektroninen musiikkikin. Uusi teknologia mahdollisti helpon lähestymisen VJ-kulttuuriin. Myös VJ:n tausta oli nyt erilainen. VJ-kulttuurin pioneerit olivat kokeellisen elokuvan tekijöitä, valaisijoita ja taiteellisen koulutuksen saaneita ihmisiä. Toisen sukupolven VJ:t tulivat huomattavan erilaisista taustoista. Tietokoneohjelmointia, graafista suunnittelua, elokuvaohjausta ja äänitekniikkaa. Juuri tällaiset moniosaavat kollektiivit nousivat vuosikymmenen puolessa välissä VJ-skenen kärkeen. ilmaisullinen diversiteetti eri VJ-ryhmien välillä oli suurempi kuin koskaan. Uuden teknologian siivittämien kokeilujen myötä VJ:t alkoivat panostaa omaan persoonalliseen ilmaisuunsa. Tämä yksilöityminen rikastutti koko VJ kulttuuria. Se paisui ulos klubeilta, kahviloihin, teattereihin, taidegallerioihin ja lopulta museoihin. Juuri tästä syystä VJ:n määritelmä ja oikean termin käyttäminen nykyään on kovin hankalaa.

4.1.2 VJ-kulttuuri rock-genressä

Jos termiä VJ ajatellaan visuaalisena projisoijana ja kulttuuritapahtuman osana, sen historiaan kuuluu oleellisena osana myös muita genrejä kuin disko ja elektroninen musiikki. Voimme palata jopa 20-luvun Weimarin Saksaan, jossa Erwin Piscator projisoi Bertolt Brechtin näytelmän taustalle valo- ja elokuvaestetiikkaa hyödyntäviä dioja. Rajaakaan kuitenkin aiheeni siten, että musiikki on oleellinen osa VJ-installaatiota.

Eräs uraa uurtavista visuaalisista kokeilijoista oli 60-luvun lopulla vaikuttanut skotlantilainen Mark Boyle. Hän projisoi mm. kemiallisia reaktioita, hyönteisten kuolinkamppailuja liuoksissa ja ruumiineritteiden muodostamia kuvioita. Häneen vaikutti suuresti Pink Floydin kanssa työskennellyt herra, nimeltä Jo Cannon. Tämän ”happovisionäärin” kemialliset kokeilut rajoittuivat sisäisesti ja suonensisäisesti nautittaviin aineisiin. Mark Boyle päätyi työskentelemään psykedeelisen rokin kärkinimien kanssa. Hän projisoi psykedeliaansa mm. Jimi

Hendrixin keikoilla.

70-luvun lopulla artistit, kuten Kraft Werk ja Jean-Michel Jarre käyttivät mm. "lasereita" ja muita visuaalisia elementtejä elävöittämissään esiintymisiään. 80-luvulle tultaessa jonkinlainen visuaalinen esitys oli odotettavissa useimpien artistien keikoilla ja varsinkin elektronisen musiikin saralla. Innovatiivisemmat ryhmät alkoivat käyttää filmimateriaalia esiintymistensä taustaprojisoineina.

Vasta 90-luvun alussa, tekniikan kehittyttyä ja tultua kuluttajan saataville, VJ-ilmaisu saavutti sen, miksi sen nykyään miellämme: sähköinen kuvan manipulointi ja projisointi osana musiikkia.

4.2 VJ-kulttuurin lyhyempi historia Suomessa

Video Jockey -kulttuurin rantautuminen kylmään pohjolaan tapahtui verkkaisesti. Vaikka rave-bileitä järjestettiin muun Euroopan vanavedessä jo 80-luvulla, ei Suomen VJ-skene ole juuri kymmentä vuotta vanhempi. Sen sijaan Suomi on pioneerimaa kokeellisen elektronisen musiikin saralla ja sen yhdistämisessä liikkuvaan kuvaan.

Kuva 7.⁵ Erkki Kurenniemi ja Dimi-O performanssi, 1971

60-luvulla mm. Erkki Kurenniemi⁶ kehitti maailman ensimmäisiä syntetisaattoreita. Vuosina 70-71 hän kehitti myös videosyntetisaattorin, DIMO-O, joka muutti videokuvasignaalin reaaliaikaisesti musiikiksi. Kurenniemi on mm. perustanut Helsingin yliopiston elektronisen musiikin studion ja toiminut yhteistyössä M.A. Nummisen kanssa kokeellisen musiikin parissa.

Ensimmäisiä suomalaisia VJ-projisointeja tuottivat Screen Club⁷ ja Katastro.fi⁸ 90-luvun loppupuolella. Suomessa ei siis ensimmäisen aallon Video Jockeyta ole myöhäisen herännäisyyden vuoksi. Tästä johtuen suomalainen VJ-ilmaisuu on visuaalisuuteen painottunutta. Se on kehittynyt myöhemmän konemusiikin aallon myötä ja on usein tietokone- ja 3D-painotteista. Edellämainituista yhteisöistä Katastro.fi on tällä hetkellä muutoksen alla. Se on kehittymässä taidekollektiivista tietopankiksi ja foorumiksi, josta saa tulevaisuudessa paremmin tietoa suomalaisesta VJ-skenestä. Osa sen jäsenistä jatkaa yhä edelleen VJ-ilmaisun parissa.

Vuonna 2002 perustettiin Amfibio⁹ aloittelevien Video Jockeyden foorumiksi, jonka välityksellä VJ:t voivat vaihtaa tietoaan ja informoida keikoistaan ym. tapahtumista.

“Amfibio is a Helsinki-based VJ collective – a bunch of explorers of the audiovisual...”

Amfibio was founded in fall 2002 to leverage accumulated apparatus and foster members' common knowledge base. More experienced VJs, Independent media artists, graphics and film students, demoscene seniors, even social scientists and corporate strategist collaborate happily...”

⁵ <http://www.kinotar.com/index.php>

⁶ <http://phinnweb.org/early/erkkikurenniemi/>

⁷ <http://www.screenclub.net>

⁸ <http://www.katastro.fi/>

⁹ <http://amfibio.org/>

Vuosi 2003 oli merkittävä edistysaskel Suomen VJ-skenelle ja ilmaisun kehittymiselle. PixelACHE (Pikseliähky) Festivaalin järjestäminen Kiasmassa on ehkä tähän saakka suurin yksittäinen edistysaskel koko ilmaisumuodolle Suomessa. Festivaalin pääteemana oli VJ – VIDEOJUKKA. Festivaalin tärkeimmät saavutukset VJ-kulttuurin edistämiseksi olivat installaatioiden saattaminen ulos klubeilta ja pohjoismaisten ja kansainvälisten osaajien saattaminen yhteen.

Nykytaiteen kontekstissa esitetyt installaatiot saavuttivat uutta yleisöä ja laajensivat yleistä käsitystä koko ilmaisumuodosta. Suomalainen VJ kiipesi festivaalien avulla ulos pimeistä klubeista tunnustetun taiteen piiriin. PixelACHE:n myötä Helsinkiin ja Suomeen syntyi konkreettisempi VJ-yhteisö, joka on perustamisensa jälkeen tuonut yhteen VJ:t ja tästä ilmaisumuodosta kiinnostuneet ihmiset.

Suomessa VJ:t ovat toimineet pääasiassa konemusiikin ja kokeellisen musiikin piirissä. Muutamana viime vuonna järjestetyt kotimaiset konemusiikin festivaalit, kuten Koneisto, Uuden Musiikin Festivaali ja Flow, ovat olleet tärkeitä tapahtumia suomalaisen VJ-skenen näkyvyyden kannalta.

“Olin mukana 2002 koneisto-festivaaleilla kokeellisessa projisointip performanssissa. Neljä valkoiseksi maalattua tanssijaa ilmaisivat itseään lavan reunoilla sijainneilla tanssikorokkeilla. Me projisoitiin kaikenlaista videokamaa ihonpintaan. Maali oli aika paskaa, mutta onneksi yleisöstä löytyi rohkeita tyyppejä valkoisissa vaatteissa jotka kiipesivät myös korokkeille.”

¹⁰ <http://www.amfibio.org/amfibioinfopack.pdf>

Ville Lempiäinen 14.3.2006, henkilökohtainen tiedonanto.

Tällä hetkellä suomalainen VJ-skene elää vahvaa nousukautta. Tunnettuus on kasvussa ja yhteydet eri kollektiivien välillä ovat muodostumassa tehokkaammiksi ja aktiivisemmiksi. Yleisestä profiilin noususta kertoo myös se, että Flow -festivaalin pääorganisoiija VJ *jen (Jenni Valorinta) on Suomen ensimmäinen kuukausipalkalla palkattu VJ. Myös työnantajana toimii varsin uskottava yritys: Nokia¹¹.

¹¹ Nokia: Leave No Trace -Lumilautailukiertue Euroopassa

5. Video Jockey installaation suhde taiteeseen

"Video's history is not to be a social history but an art history, one related to, but separate from, that of the other forms of art. Video, in addition, wants to be a major, not a minor art." (Martha Rosler, illuminating video s.42-43.)

Tässä luvussa vertaan Video Jockeyn luomaa visuaalista installaatiota olemassa oleviin taiteen määritelmiin. Jokaisen Video Jockeyn tuotos on yksilöllinen, kuten kenellä tahansa taiteilijalla. Ilmaisun tyyli ulottuu moneen taiteen kenttään jo käytettävään materiaaliin, toteutustavan ja yleisösuhteen vuoksi. VJ-taidetta esitetään hyvin harvoin perinteisessä mielessä taiteen konseptissa. Yleensä installaatio asennetaan klubiympäristöön tai jonkin ulkoilmatapahtuman yhteyteen. Vain hyvin harvoin VJ on illan pääesiintyjä. Myös yleisön suhde esitettävään taiteeseen on vaihteleva tapahtumasta riippuen.

Seuraavat pohdinnat perustuvat yleisiin taiteen määritelmiin ja National RGB VJ-kollektiivin ilmaisuun sekä yleiseen näkemykseeni VJ-Installaatioista.

5.1 Video Jockey vs. installaatiotaide

*"Installation art is art that, through the use of sculptural materials and other media, seeks to modify the way we experience a particular space. Installation art is not necessarily confined to gallery spaces and can refer to any material intervention in everyday public or private spaces...
...Materials used in contemporary installation art range from everyday and natural materials to new media..." (Wikipedia, Installation art. LIITE.)*

VJ:n tehtävänä on, kuten taideinstallaation tekijällä, luoda uusi käsite tilasta. Tilan lisäksi VJ muokkaa myös ääntä. Onnistuessaan hän antaa rytmille värin ja melodialle visuaalisen sisällön. VJ:n täytyy haastaa yleisönsä reaaliajassa,

antaa vinkkejä ja kehottaa liikkeeseen. Tämän toteuttaminen vaatii usein tilan muokkaamista. Yleensä tämä tapahtuu asentamalla useita kankaita ja videoprojektoreita. Mitä kokonaisvaltaisemmin VJ:n on mahdollista ottaa tila haltuun, sitä kestävämpi käsitys tilasta on mahdollisuus luoda. Parin kankaan voimin esitettyä VJ:n tuottama materiaali näyttää enemmänkin seinälle ripustetuilta tauluilta, joihin uteliaammat voivat vilkaista. Käsitys tilasta ei muutu, ja visuaalinen elämys muuttuu kuriositeetiksi. Usein VJ rajaakin tilansa tilan sisälle, esimerkiksi tanssilattialle, jonka ympärille on helpompi kehittää illuusio tilan ja tunnelman muuttumisesta.

Suurissa halleissa, tai ulkona tapahtuvissa massatapahtumissa, pätevät hieman erilaiset tavoitteet. Tilan muuttaminen installaation keinoin käy vaikeaksi, jolloin VJ keskittyykin esimerkiksi huomion suuntaamiseen haluttuun paikkaan. Esimerkiksi esiintymislavan molemmin puolin asennetut jättimäiset kankaat, jotka tematiikaltaan tukevat itse esitystä, voivat poistaa kolkkoutta ja luoda tunteen siitä, että vaikka yleisö onkin jäähallissa, niin esiintymislava ei ole, jolloin tunnelma kehittyy haluttuun suuntaan.

5.2 Video Jockey vs. performanssitaidete

"Performance art is art in which the actions of an individual or a group at a particular place and in a particular time constitute the work..."

...Performance art is a term usually reserved to refer to a kind of usually avant-garde or conceptual art which grew out of the visual arts."

(Wikipedia, Performance art.)

"Performance has been a way of appealing directly to a large public, as well as shocking audiences into reassessing their own notions of art and its relation to culture..." (Performance Art: From Futurism to present by RoseLee Goldberg¹²)

Performanssitaideteissa yhdistyvät yleensä neljä peruselementtiä: aika, tila,

esiintyjä (esiintyjän keho) ja suhde yleisön ja esiintyjän välillä. Visuaalisesti VJ-
installaatio ja performanssitaide eivät suoranaisesti kohtaa, mutta on
löydettävissä myös paljon yhteneväisyyksiä näiden ilmaisumuotojen välillä.
Samalla tavalla niin VJ kuin performanssitaitelija(t)kin tuovat taiteensa yleisön
luo. Molemmilla on mahdollisuus käyttää yllätyksen elementtiä ja saavuttaa
yleisönsä avoimen vastaanottavassa tilassa, eli gallerioiden ja teatterien
ulkopuolella.

Performanssi voi olla VJ installaation tapaan vain osittain käsikirjoitettu, tai
sisällöllisesti avoin tulkinnalle. Käsikirjoittamaton jatkumo, joka kehittyy
yksilöiden yhteistyöstä ja toistensa oivallusten kehittämisestä eteenpäin uusiksi
oivalluksiksi. Luonnollisestikaan VJ:n keho ei ole osa taide-elämystä. Usein VJ:t
tosin käyttävät ihmiskehoa yhtenä mediaelementtinä, joten kehon liikkeillä
provosointi on myös mahdollista.

Esiintyjän ja yleisön välinen interaktio on olemassa. Samalla tavoin, kuin DJ:n
täytyy osata lukea yleisöään, on myös VJ:n ammattitaitoa luoda sellaista
kuvavirtaa, mihin yleisö on sillä hetkellä "valmis". Mikäli kyseessä on
esimerkiksi rock-orkesterin keikan "kuvittaminen", tämä ei luonnollisestikaan
toteudu. Yleisesti sanottuna tilaisuuden luonne määrittelee pitkälti VJ:n ja
yleisön välisen suhteen. Sen olemassaolon tai olemattomuuden.

Jos lopuksi esitetään toteamus, että performanssitaide on taiteenmuoto, joka on
"kasvanut ulos" kuvataiteesta ja joka perustuu edellämainittuihin
peruselementteihin, niin Video Jockey -Installaatiot ovat mitä suurimmassa
sukulaissuhteessa performanssitaiteeseen.

5.3 Video Jockey vs. kollaasitaide

*"Pablo Picasso invented the collage technique in 1912 with his Still Life
with Chair Caning (Nature-morte à la chaise cannée), in which he pasted
a patch of oilcloth with a chair-caning design to the canvas of the piece."*

¹² Lainaus Wikipedian Performance Art -tekstin sisältä.

(Wikipedia, Collage.)

"Digital collage is the technique of using computer tools in collage creation to encourage chance associations of disparate visual elements and the subsequent transformation of the visual results through the use of electronic media."

(Wikipedia, Digital collage.)

VJ:n ilmaisu on ideatasolla lähellä kollaasia. Erilaisista palasista, omista ja lainatuista, tehdään uusi kokonaisuus, jonka arvo on suurempi kuin käytettyjen palojen yhteenlaskettu arvo. Digitaalinen kollaasi on teknisesti erittäin lähellä VJ-installaatiota. Teknologia-avusteisen intuition, uusien mahdollisuuksien ja sattuma-assosiaatioiden maailma on VJ:n maailma. Perinteinen kollaasi on kuitenkin staattinen ja liikkumaton. Suuri osa VJ-instalaation sisällöstä kumpuaa liikkeestä, musiikista ja rytmistä. Yksittäisinä kuvina katsottuna tulos on kuitenkin kollaasia puhtaimmillaan, vaikkakin vain osa aiotusta viestistä, tai paremminkin oivalluksesta, välittyy.

5.4 Video Jockey vs. Pop-taide

"Pop art is widely interpreted as either a reaction to the then-dominant ideas of abstract expressionism or an expression upon them. Pop art, like pop music, aimed to employ images of popular as opposed to elitist culture in art, emphasizing the banal or kitschy elements of any given culture." (Wikipedia, Pop art.)

Pop-taide oli aluksi kollaasitaidetta. Mm. Eduardo Paolozzi aloitti kuvakollaasien tekemisen amerikkalaisten aikakauslehtien kuvista. Hänen mukaansa kyse oli enemmänkin surrealismista kuin pop-kulttuurista. Myöhemmin mm. Richard Hamilton hämärsi mainonnan ja taiteen rajaa ja vei pop-taiteen autojen ja pin-

up- tyttöjen kautta aina fetismeihin saakka. Fetismit ovatkin yksi merkittävä pop-taiteen piirre. Samoja elementtejä on löydettävissä myös myöhemmässä pop-kulttuurissa. (Madonna, Michael Jackson, Marilyn Manson jne.)

Video Jockeyt hyväksikäyttävät laajasti olemassaolevaa materiaalia ja erityisesti populäärikulttuurin luomia visuaalisia lähteitä ammennetaan loputtomasti. Eri mediaelementtien yhdistelmät voivat hyvinkin näyttää tunnettujen pop-taiteilijoiden liikkuvilta jäljitelmiltä. Ottaen huomioon VJ-Installaatioiden esityspaikat ja tosiasian, että koko ilmaisumuoto rakentuu pop-kulttuurin ympärille, tämä ei ole lainkaan tavatonta. Klubi-olosuhteissa yleisö on paikalla juuri pop-kulttuurin vuoksi.

National RGB käyttää projisoinneissaan mm. vanhaa mainosmateriaalia 50- ja 60-luvulta sekä propaganda- ja kansansivistyselokuvia samalta aikakaudelta ja sekoittaa näitä elementtejä usein abstrakteiksi kokonaisuuksiksi. Nopeat autot ja keilaus ovat usein kankaalla nähtyjä teemoja. Kokeelliset saksalaiset elokuvat 30-luvulta sekoitettuna amerikkalaiseen unelmaan ja siihen lisätään muutama häiritsevän irrallinen yksityiskohta, niin voidaan puhua jopa pop-taiteesta. Fetismeistä en oman ilmaisuni kohdalla puhu, mutta kansaa kiihottavan, tai provosoivan materiaalin käyttö oikeassa paikassa oikeaan aikaan saa aikaan reaktion yleisössä. Sinänsä VJ ei ota kantaa olemassa oleviin taiteen muotoihin, mutta yrittää kyllä saavuttaa suuren yleisön visuaalisen ilmaisun keinoin, kuten pop-taidekin ja on materiaalilähtöisesti ja tematiikaltaan usein saman sukuista.

5.5 Video Jockey vs. videotaide

" Video art is a type of art which relies on moving pictures and is comprised of video and/or audio data.." (Lähde: Wikipedia, Video Art.)

"In a medium heavily dependent on technology, these technical changes ultimately become aesthetic changes. Artist can only express something visually according to the limits of a given medium's technology"

(Lähde: Illuminating Video - An Essential Guide To Video Art. s.103)

Videotaiteella ja VJ:n videoinstallaatioilla on paljon yhteisiä tekijöitä. Molemmat yhdistävät video- ja audioelementtejä uudella tavalla, juuri syntyneen genren elinvoimalla ja kokeilunhalulla. Kuten 60-luvulla kehitetty kannettava videotekniikka (Sony Portapack) vauhditti videotaiteilijoiden ilmaisun kehittymistä, on uusien teknologia myös VJ-kulttuurin kehittymisen ehto. Kannettavien tietokoneiden, mini-DV-kameroiden ja materiaalipankkien lisäksi monet VJ:t hyödyntävät myös vanhempaa teknologiaa kuten analogisia videomiksereitä. Itse olen käyttänyt VJ-keikalla kokeilumielessä myös vanhoja 8-bittisiä pelikonsoleita yhtenä lähteenä muun materiaalin seassa.

Perinteisten ilmaisun rajojen kokeileminen ja rikkominen on suuri osa genren kehitystä. Videotaide on kuitenkin sisällöllisesti huomattavan erilaista, kuin mitä VJ-taide nykyään on. Videotaide on käsikirjoitettua ja esittää usein yhteiskunnallisia ja poliittisia kysymyksiä, kun taas VJ:n luoma installaatio saa sisältönsä kuvan, äänen ja yleisön yhteisvaikutuksesta. Installaation luonne sopii huonosti eksaktien viestien lähettämiseen. Yleisellä tasolla voidaan asioita esittää ja luoda esimerkiksi illan teemaan sopiva kuvavirta. Mikäli tämä aihe on poliittinen, niin myös VJ vahvistaa tätä viestiä omalla osallistumisellaan ja halutessaan myös materiaalivalinnoillaan. Yleisön huomio on projisoinnissa kuitenkin vain hetkittäin. Sen vuoksi VJ:n mahdollisuus vaikuttaa yhteiskunnallisesti on varsin rajallinen.

6. Päätelmiä

VJ -kulttuuri Suomessa on kehittyvä ja vahvassa nousussa oleva ilmaisumuoto. Yhä useampi artisti käyttää visualisointeja oleellisena osana esiintymistään, ja aikaansa seuraavat klubit ovat myös ottaneet VJ:t osaksi ohjelmistoaan. VJ -kulttuurin tunnettuus on kasvussa ja yleisö osaa vaatia jo muutakin kuin 3D-efektejä Video Jockeylta. Siitä huolimatta on yhä edelleen harmillisen yleistä nähdä yökerhoissa projisointikankaille heijastettuna illasta toiseen jokin valmiiksi ohjelmoitu "looppi" tai musiikkipainotteinen TV-kanava.

Pääkaupunkiseudun ulkopuolella tietoisuus Video Jockeyden olemassaolosta on huomattavasti heikompaa. Lähinnä asiasta kiinnostuneet tietävät, mistä on kysymys. Osaltaan kyseessä on VJ -ilmaisun genre-rajoittuneisuus, markkinoinnin puute ja haluttomuus vallata uusia esiintymisalueita. Tämä pakottaa minut määrittelemään VJ-kulttuurin alakulttuuriksi ja toistaiseksi melko pienten piirien "diggailemaksi" asiaksi. Esimerkiksi Tampere profiloituu vahvasti rock-kaupungiksi. Ainoat visualisoinnit, joita olen täällä nähnyt, ovat olleet omiamme. Kaupungissa kuitenkin järjestetään kuukaudessa useita rock- ja pop-henkisiä klubeja. National RGB:n tavoite on viedä VJ -kulttuuri myös näihin genreihin, unohtamatta elektronista musiikkia.

VJ:t toimivat populäärikulttuurin ytimessä. Vasta viime aikoina - Suomessa - VJ-installaatiot ovat nousseet taiteen piiriin ja visualisoinnista on tullut uskottava tapa ilmaista. Tämä on tapahtunut pitkälti VJ-kollektiivien aktiivisuuden kautta. Yksittäisenä merkittävänä esimerkkinä haluan nostaa esille PixelACHE - tapahtuman.

Taiteena ja ilmaisumuotona Video Jockey -installaatioiden lokerointi on mahdotonta ja mielestäni myös tarpeetonta. Installaatioissa yhdistyy osia monesta taiteen genrestä, ja taiteen ja yleisön välinen suhde vaihtelee mm. tapahtuman luonteesta, tilasta riippuen

Tulevaisuudessa uskon näkeväni yhä useamman klubin tai tapahtuman mainoksessa artistin tai DJ:n lisäksi myös VJ-kollektiivin tai yksittäisen VJ:n nimen. Jos aktiivisuutta löytyy, kuten on jo löytynyt, voi tämä alakulttuuri nostaa profiiliaan ja elävöittää tapahtumia genrerajoista riippumatta. Tämänkaltainen rajojen rikkominen toisi VJ-piireihin uusia ihmisiä, joilla olisi erilaisten mielenkiintojen vuoksi paljon annettavaa VJ-kulttuurille ja VJ-ilmaisulle.

Lähteet:

Kirjalliset Lähteet:

Sturken, Marita 1991. *Paradox in the Evolution of an Art Form: Great Expectations and the Making of a History*. Teoksessa *Illuminating Video – An Essential Guide To Video Art*. s. 42-43.

Hall, Doug ja Fifer Sally Jo. 1. painos. USA: Aperture (Aperture Foundation)

Sturken, Marita 1991. Video: *Shedding the Utopian Moment*.

Teoksessa *Illuminating Video – An Essential Guide To Video Art*. s.103.

Hall, Doug ja Fifer Sally Jo. 1. painos. USA: Aperture (Aperture Foundation)

Ruikka, Petri. 2005. *HELSINKI VJ SCENE –artikkeli kirjaa varten*.

Sähköpostiviesti tekijälle 15.2.2006

Verkkolähteet:

Currie, Nick (Domus)

Luettu 25.3.2006. *VJ culture – Design takes center*.

<http://adobe.com/designcenter/thinktank/vjculture/main.html>

www.imomus.com

Dekker, Annet

Luettu 25.3.2006. *VJ CULTURE*. Verkkootikkeli.

<http://www.pixelache.ac/2005/articles/vj-culture-desc/>

www.pixelache.ac

Lievonen, Petri

Kevät 2005. *Sähköinen kirjeenvaihto Petri Lievosen ja Petri Ruikan välillä*

pete@pixelache.ac

Wikipedia – The Free Encyclopedia

Luettu 12.2.2006. www.wikipedia.org

Suulliset tiedonannot:

Järvinen Mikko

Lempiäinen Ville

Siirtola Juha

Liitteet:

“National RGB Tampereen elokuvajuhlilla” kooste DVD